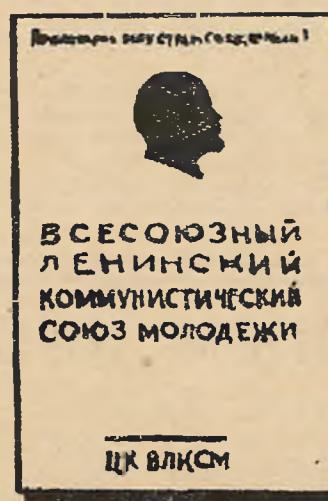

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА і ПРАФКОМА
БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА імя Ул. І. ЛЕНИНА

ТВОЙ КАМСАМОЛЬСКІ БІЛЕТ

ную загартоўку маладога ленінца.

Зараз камсамол — напярэдадні новага значнага арганізацыйна-палітычнага мерапрыемства, накіраванага на ўмацаванне радоу ВЛКСМ, павышэнне актыўнасці і самадзейнасці кожнага камсамольца. З 1 студзеня 1967 года па рашэнню XV з'езда камсамола пачнецца абмен камсамольскіх дакументаў. У сувязі з гэтым 12 кастрычніка «Комсомольская правда» надрукавала рэдакцыіны артыкул. У ім, у прыватнасці, гаворыцца:

«Хутка ўсе члены ВЛКСМ у

райкоме, гаркоме, камітэце камсамола атрымаюць камсамольскі белет новага ўзору. Колер яго вокладкі, быццам водбіск чырвонага польмы баявых сцягоў Вялікага Кастрычніка. Сілуэт Леніна на ім — як сімвал вернасці камсамольца справе і запавету Леніна. 5 ордэнau на развароце — як прызнанне заслуг 23-мільённай камсамоліі — помочніка і рэзерва Камуністычнай партыі».

Абмен камсамольскіх дакументаў будзе праводзіцца ў год 50-годдзя Савецкай улады. Рыхтуючыся да гэтай знамянальнай даты, атрымоўваючы новы камсамольскі белет, кожны павінен даказаць сваёй працай, вучобай, грамадскімі справамі права

быць у камсамоле. Неабходнасць абмена камсамольскіх дакументаў выклікана аб'ектыўнымі прычынамі. Даставкова сказаць, што толькі паміж XIV і XV з'ездамі ВЛКСМ у саюзе ўступіла звыш 15 мільёнаў юнакоў і дзяўчат. Бурны рост камсамола, павышэнне яго аўтарытэту, удасканальванне арганізацыйнай работы — усё гэта і многае іншае патрабуе ўзмацніць кантроль за выкананнем даручэнняў, паляпшэння ўсебакога кіраўніцтва. Патрэбна навесці парадак ва ўліку камсамольцаў, у запісах і адзнаках у іх дакументах.

У новыя дакumentы уводзіцца спецыяльная графа, дзе будзе адзначацца грамадскія даручэнні членаў ВЛКСМ. Гэта дапаможа паўнай харатаўзываць аблічча камсамольца, узмацніць адказнасць кожнага перад арганізацый за выкананне яе наказаў.

«Абмен камсамольскіх белетаў — адзначаецца ў артыкуле, — гэта не механічная замена старых камсамольскіх белетаў і ўchoчных картак на бланкі новага ўзору, а перш за ўсё агляд радоу ВЛКСМ, праверка арганізацыйна-дysцыпліны, актыўнасці кожнага нашага таварышина па саюзу. Рыхтуючыся да абмену камсамольскіх дакументаў, дзі спраўе партыі».

камсамольскія камітэты і пярвінныя арганізацыі саюза павінны прайвіць да кожнага камсамольца максімум увагі, чуласці».

Вялікія задачы стаяць і перад камсамольскай арганізацыяй універсітэта. У першую чаргу трэба навесці парадак ва ўліку членаў ВЛКСМ. Не сакрэт, што некаторыя выпускнікі па розных прычынах выязджаютъ на працу не зняўшыся з уліку. Ёсьць выпадкі, калі паступівшыя ва ўніверсітэт студэнты падоўгу не становяцца на ўліку. Але галоўнае ў тым, каб ва ўсёй работе пазбавіцца ад паспешлівых рашэнняў, павысіць таварысцкую патрабавальнасць за выкананне Статута ВЛКСМ усімі, хто звязаў свой лёс з нашым саюзам.

У заключных радках «Комсомольская правда» піша: «Ва ўсёй работе па падрыхтоўцы да абмену камсамольскіх дакументаў вельмі важна абаліраціа на падтрымку і параду партыйных арганізацый, камуністу. Гэта дапаможа пазбегнуць памылак, арганізавана правесці важную палітычную кампанію ВЛКСМ, якая павінна стаць дэмантрасціяй адзінства і згуртаванасці камсамольскіх радоў, яшчэ адным сведчаннем вернасці моладзі спраўе партыі».

ТРАДЫЦЫЙНЫ СТУДЭНЦКІ

У верасні 1954 года па ініцыятыве ЦК камсамола Беларусі быў арганізаваны першы Дзень мінскага студэнта. Гэтае цікавае свята моладзі адзначалася яшчэ некалькі разоў, але потым чамусыці наступіў перапынак. І вось у мінулую нядзелю тысли студэнтаў століцы рэспублікі і запрошаныя з іншых гарадоў гості запойнілі вуліцы і Цэнтральную плошчу Мінска.

Свята Дня студэнта ўзрадзілася на новай аснове і, канешне, прыйшло больш цікава. Пасля ўрачыстага адкрыцця (дарэчы, у гэтым прынялі ўдзел прынцэса Стыпенія, бабуля Лекцыя, прыгажуня Шпаргалка, зладзейка Сесія, граф Семінар і баг Навукі) пачалося грандыёзнае факельнае шэсце. Чатырыста юнакоў і дзяўчат неслі факелы, запаленыя ад вечнага агню ля помніка Перамогі. Шэсце накроўваецца да плошчы Леніна. Тут, ля помніка Ільічу, адбыўся ўрачысты мітынг, які адкрыў сакратар Мінскага гаркома камсамола Анатоль Рагузін. Ен прадастаўляе слова доктару юрыдычных навук, прафесару БДУ А. В. Дулаву, затым выступаючы студэнтка нашага ўніверсітэта Нэля Крывашэева, прадстаўніца медынстытута Людміла Пляшкевіч.

Да падноўжжа помніка Ул. І. Леніну кладуцца жывыя кветкі. На мітынгу прымаецца

ца зварот Мінскага студэнцтва да ўсіх студэнтаў рэспублікі. Першы заклік гучыць падлініску: «Вучыца, вучыца і яшчэ раз вучыца! Студэнты, сталіцы вырашылі ўзвекавечыць памяць камсамольцаў — мінчан, загінуўших у час Вялікай Айчыннай вайны, узяцца із фінансаў на будаўніцтвам, стварыць новыя стадыёны, басейны, спартыўныя пляцоўкі, новыя паркі, скверы і алеі. «Верны сваім традыцыям студэнцкі камсамол Мінска аддаецца ўсе сілы і энергію, каб моладзь Краіны Саветаў заўсёды, у любым вырабаванні была дастойна легендарнай, бессмяротнай славы сваіх бацькоў» — гаворыцца ў звароце.

Студэнты Мінска заклікалі ўсіх сваіх сяброду ў рэспубліцы ўсебакова рыхтавацца да славнага юбileя — 50-годдзя Савецкай улады з тым, каб сустрэць гэта свята новымі поспехамі ў вучобе, у грамадскім дзейнасці і ў працы на карысць Радзіме. У выкананні сацыялістычных абавязацельства, якія цяпер распрацоўваюцца і зацвярджаюцца ўнутры, сказаць і студэнты.

Да подніяга вечару працягвалася святкаванне, яно прадоўжылася і ў інстытутах, дзе адбыўся сустрэчы па інтарэсах.

На здымках нашага фотакарэспандэнта А. Кадзета вы бачыце эпізоды студэнцкага свята.

Партынае жыццё

ДЗЕЛАВІТАСЦЬ У САЮЗЕ З КРЫТЫКАЙ

Закончыліся справа здачы і выбары ў пярвічных партыйных арганізацыях нашага ўніверсітэта. Сёлета яны праходзілі выключна актыуна і падзелавому. Пад упльвам рашэння XXIII з'езда КПСС камуністы, студэнты і выкладчыкі з вялікай заклапошанасцю аб паляпшэні вучебна-выхаваўчага працэсу на ўсіх факультэтах падагульняюць усё тое становічае, што накаплялася ў партыйнай работе за справа здачны перыяд, прынцыпова крытыкавалі недахопы, работу асобных членаў бюро і камуністу. Аб чым, як не аб прынцыповасці і жаданні палепшыць работу, сведчыць, напрыклад, той факт, што на філалагічным факультэце ў спрэчках выступіла 14 камуністу.

Вялікую прынцыповасць праявілі камуністы пры выбары

членаў партыйных бюро. Усяго ў састаў партыйнага бюро выбрана больш 80 дзелавых і аўтарытэтных, ведаючых партыйную работу камуністу. На філалагічным, юрыдычным, хімічным фізічным факультэтах выбраны новыя сакратары партыйных бюро. Гэта С. А. Гусак, П. А. Дубавец, П. П. Сіліванчык, С. А. Кісякоў.

Кожны факультэт мае свае асаблівасці, свае задачы. Яны адлюстраваны ў прынятых пастановках на справа здачных выбарчых сходах. Задача заключаецца зараз у тым, каб да канца выкананія гэтыя пастановы, ліквідаваць усе адзначаныя недахопы, умела накіраваць грамадскую дзеянасць кожнага члена і кандыдата партыі на выкананне нядаўнай пастановы партыі і ўрада «Аб мерах па паляпшэнню падрыхтоўкі спе-

цыялістаў і ўдасканаленню кіраўніцтва вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў краіне».

Але справа здачна-выбарная кампанія яшчэ не закончана. Наперадзе агульнауніверсітэцкі справа здачна-выбарчы партыйны сход. Да яго трэба дзяліва падрыхтавацца кожнаму камуністу. Падрыхтавацца ў тым сэнсе, каб падвесці вынікі работы за год, выявіць усё становічае з мэтай выкарыстання яго ў будучай работе, а галоўнае, каб і тут дзелавітасць ішла побач з вострай крытыкай, каб быті ўскрыты ўсе недахопы і заганы ў нашай работе. Усё гэта будзе садейніца павышэння авангарднай ролі партыйных арганізацый на справе камуністычнага будаўніцтва.

Ул. БЛАКІТНЫ.

Камсамольскае жыццё

НА ГАЛОЎНЫМ НАПРАМКУ

Штогод справа здачна-выбарчы камсамольскі сход на філалагічным факультэце праходзіць у нейкіх святочных і ўрачыстых аbstавінах. Так было і на гэты раз. У калідорах і актовай зале — стонды, настенныя газеты, лісткі «КП», розныя плакаты. Усе гэта дапамагае камсамольцам прыслучаюцца на сход з пэўнымі думкамі аб работе камсамольскай арганізацыі за год. І справа здачны камітэт, камсамола пачынаеца фактычна яшчэ задоўга да выступлення сакратара камітэта камсамола Анатоля Гарбачава, які ўручает Ганарову Граматы і значкі лепшым камсамольцам факультэта, тым, хто працаў на цалінных будоўлях Уральскай вобласці, у Сібіры, у Забайкальскай тайзе, у Ташкенце, у Беларусі.

Камітэт камсамола, увесь актыу факультэта прыкладваў шмат намаганія для таго, каб уцягнуць як мягкую камсамольцу ў актыўную работу, у выніку чаго, наўма 500 камсамольцу мелі грамадскі даруччані. Але гэта не дало нам магчымасці пазбегнуць падзелу на «актыу» і «пасію». Нярэдка можна сустрэць і такіх камсамольцу, якія жывуць толькі для сябе, стаяць у баку ад грамадскага жыцця.

За справа здачны перыяд камсамольская арганізацыя факультэта зрабіла многа карыснага. Так, напрыклад, упершыню быў арганізаваны «Клуб вынаходлівых»; літаратурная група пад кіраўніцтвам Анатоля Ганчарова часта выступала са сваімі вершамі на факультэте.

З справа здачны перыяд камсамольская арганізацыя факультэта зрабіла многа карыснага. Так, напрыклад, упершыню быў арганізаваны «Клуб вынаходлівых»; літаратурная група пад кіраўніцтвом Анатоля Ганчарова часта выступала са сваімі вершамі на факультэте.

Значнае месца ў плане работы школы культуры адводзіцца тэмам Вялікай Айчыннай вайны. На факультэце стала традыцыйна выязджаць у канцы наўчальнага года ў Брэсцкую крэпасць-герой, праводзіць экспкурсіі па месцах партыйнага падполья ў гады вайны, у Музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Падбоеца замежным студэнтам і прагляд такіх кі-

це, на заводах, фабрыках, калгасах, саўгасах, у школах стаўцы. Слухачам добра запамятаўшися вершы маладых паэтав Леаніда Дайнекі, Мар’яна Дуксы, Сяргея Законініка, Міхася Губернатара і іншых. Рэгулярна выходзіла настенная газета «Слова філалага», якая на ўніверсітэцкім аглядзе заняла першае месца сярод факультэцкіх газет. «КП» філалага выходзіў на яркім ілюстрацыямі і здымкамі, якія крытыкавалі тых студэнтаў, што драныя вучачы, спазняючыя на лекцыі, пасунічаючы на семінарскіх занятиях.

Добра працаўшы на факультэце наўкуковыя гурткі. Іх было 11. За мінулы год яго удзельнікамі было падрыхтавана і прачытана каля 80 дакладаў. Лепшым лічыцца гурткі рускай савецкай літаратуры (стараста В. Сіманава).

За справа здачны перыяд камітэту камсамола прышлося разабраць 48 асабістых спраў камсамольцу. Гэта гаворыць аб тым, што за справа здачны перыяд не былі поўнасцю зжыты выпадкі амаральнаў паводзін студэнтаў. Дэмітрый Фалітар, напрыклад, за п'янку адседзеу дзесяць сутак у выцяграўніцкім судзе, якія жывуць толькі для сябе, стаяць у баку ад грамадскага жыцця.

Актыуна выступалі камсамольцы у спрэчках па дакладах.

Ларыса Краучанка гаварыла аб тым, што студэнтам-філолагам неабходна яшчэ больш праявіць ініцыятыву для арганізацыі культурных вечароў, цікавых сустрэч. А то здароеца і так, што на дамоўленую сустрэчу прыходзяць сем пісменнікаў і сем студэнтаў.

Віктар Поляк закрунуў такое ж пытанне, калі гаварыў пра выпуск газет і стэндаў на факультэце. Ен адзначыў, што многія нумары рыхтаваліся толькі сіламі рэдакцёраў. Паустае пытанне, дзе ж былі астатнія журналісты і філалагі? Яны, відаць, безнадзеіна «штурмавалі» рэдакцыі рэспубліканскіх газет.

Дэкан факультэта Р. В. Буладзі адзначыў, што за апошнюю сесію павілічылася колькасць выдатнікаў, але і павілічылася колькасць хвасціцтва. Першага верасня ў аудыторыю зайшло 184 студэнты, якія атрымалі за летнюю сесію двойкі і незалікі. Так, што вынікі не вельмі прыемныя і зруху паўнілі што не відаць. Р. В. Буладзі гаворыць, што гэтым пытанием камітэт камсамола і актыўніцтва неадмінна будастаткова ўвагі. Так атрымліваецца і цяпер: кабінеты і бібліятэкі ўсе яшчэ пусцеюць, студэнты мала думаюць пра сесию. Новыя выбары камітэт павінен зрабіць ўсе, каб паспяховасць была адной з галоўных задач у дзеянасці камсамольскай арганізацыі.

У камітэт абрана 21 камсамольец, і гэта правільна: факультэцкая арганізацыя філіфака за апошнюю год значна вырасла.

Сакратаром стала Оля Буланчыкава, энергічны і волітын актыўіст. Хочацца верыць, што новы камітэт, уся камсамольская арганізацыя будуць і надалей падтрымліваць і развіваць лепшыя традыцыі, дасягнутыя факультэтам за мінулыя гады.

С. КАРАНЕЦ.

Фота і текст А. Кадзета.

Здаецца, зусім нядаўна я пазнаёміўся з студэнтам фізічнага факультэта Вадзем Лузавым. З таго часу мінула чатыры гады. Для яго яны былі гадамі напружанай і стараннай працы. Пройдзе яшчэ адзін год і краіна атрымае выдатнага спецыяліста-фізічнага.

Першыя гады на факультэце праводзіліся вечары пытанняў і адказаў. Але час ішоў, адбываўся вялікія змены ў жыцці нароўдадаў тых краін і на тых кантynентах, адкуль прыязджалі да нас студэнты. Разам з гэтым расла і свядомасць, грамадзянская актыўнасць замежнай моладзі, яе дапытлівасць да гісторыі рэвалюцыйных падзеяў у нашай краіне, да практикі будаўніцтва сацыялізма і камунізма ў СССР. Не дзіўна, што ў студэнтаў часта ўзнікалі такія складаныя і глыбокія пытанні, адказаць на якія было цяжка. Неабходнасць адкрыць школу культуры на факультэце падказала само жыццё. і яна стала працаўаць яшчэ з мінулага года.

Калі бліжэй пазнаёміца з работай школы культуры, адразу ж кідаецца ў вочы творчы падыход да кожнай тэмы яе заняткаў. Тут бываюць лекцыі, даклады, праста задушўныя гутаркі, адказы на пытанні, сустрэчы з жывымі сведкамі падзеяў, са стваральнікамі самога жыцця. Нярэдка заняткі нават пераносіцца па-за сцены падрыхтоўчага факультэта ў памяшканні Беларускага таварыства дружбы і культуры святыні, у Музей гі-

сторыі Вялікай Айчыннай вайны, на падрыхтоўкы.

На позных пытаннях у мінульым годзе з замежнімі гасцямі сустракаліся і гутарылі намеснік Міністара вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі БССР М. I. Красоўскі, рактар ўніверсітэта прафесар А. Н. Сеўчанка. Часты мі гасцямі ў студэнтаў былі спрацоўнікі савецкіх органаў, кіраўнікі грамадскіх арганізацый, камсамола.

Вялікую дапамогу ў работе школы пастаянна аказваў таварыства «Веды», якое ўзначальвае дацэнт М. Я. Рэнікай. З цікавымі лекцыямі аб міжнародным становішчы складаныя і глыбокія пытанні, адказаць на якія было

цяжка. Неабходнасць адкрыць школу культуры на факультэце падказала само жыццё. і яна стала працаўаць яшчэ з мінулага года.

Прафесар В. Г. Заўрьеў пабываў у В'етнаме. Таму зразумела, з якой нецярпівасцю чакалі яго і з якім захапленнем студэнты розных краін слухалі жывы расказ аб шматлакутнай зямлі, працавалі і мужкім В'етнаме. Удзялчынім засталіся слухачы дацэнта С. А. Умрэйку, М. I. Крукоўскому, Г. А. Павеццеву, старшаму выкладчыку А. В. Күцэнка, прафесару Л. С. Абэцэдарскому і многім іншым супрацоўнікам універсітэта.

нафільмаў, як «Гадзіннік спыніўся апоўначы», «Балада аб салдаце», «Дзяўчынка шукае бацьку» і іншыя. Неаднаразова наладжаліся незабытныя сустрэчы з Героямі Савецкага Саюза, падпольшчыкамі, партызанамі. Наши выпускнікі розных гадоў добра ведаюць узяты на пытанні, якія з'яўліся на пытаннях аховы здароўя працоўных у нашай краіне, а таксама дала студэнтам шмат добрых парад па гігіене разумовай працы.

Карыснай аказалася гутарка старшыні савета клуба ўніверсітэта В. Літвінкі, які запрасіў замежных сяброў да ўдзелу ў канцэртах, арганізацыі маладзёжных вечароў. Характэрна, што пасля выступлення В. Літвінкі ў многіх студэнтаў падрыхтоўчага факультэта з'явілася цяга да мастацкай самадзейнасці. Адразу, як

кажуць, выявіліся таленты. Важным момантам у работе школы культуры з'яўляецца тое, што праслушаныя студэнтамі лекцыі, даклады, сустрэчы з савецкімі людзьмі—жывымі стваральнікамі новага жыцця, дапаўняюцца праглядам хранікальна-дакументальных і мастацкіх фільмаў, экспкурсіямі на падрыхтоўкы.

У гэтым немалая заслуга як выкладчыкаў, усіх супрацоўнікаў факультэта, так і школьнікі культуры. Перад замежнымі сябрамі ўжо выступілі на сустрэчах Старшыня Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнімі краінамі, дэпутат Вярховай Савета БССР В. С. Смірноў, былы камандзір Магілёўскага партызанскага злуччыння С. Г. Сідарэнка-Салдаценка, сакратар камітэта камсамола ўніверсітэта Г. Я. Рылюк. Намеснік дэкана факультэта М. С. Мяцельскі прачытаў лекцыю аб рэвалюцыйных падзеях у Мінску ў перыяд Вялікай Кастрычніцкай савецкай атакі.

Сёлета на вучобу прыехала звыш пуйтараста студэнтаў з В'етнама і краін Афрыкі. І хоць не прайшло яшчэ і двух месяцаў вучобы ў Савецкім Саюзе, але замежнікі студэнты ўжо шмат чаго даведаліся аб нашай краіне. У гэтым немалая заслуга як выкладчыкаў, усіх супрацоўнікаў факультэта, так і школьнікі культуры. Перад замежнымі сябрамі ўжо выступілі на сустрэчах Старшыня Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнімі краінамі, дэпутат Вярховай Савета БССР В. С. Смірноў, былы камандзір Магілёўскага партызанскага злуччыння С. Г. Сідарэнка-Салдаценка, сакратар камітэта камсамола ўніверсітэта Г. Я. Рылюк. Намеснік дэкана факультэта М. С. Мяцельскі прачытаў лекцыю аб рэвалюцыйных падзеях у Мінску ў перыяд Вялікай Кастрычніцкай савецкай атакі.

Наперадзе яшчэ амаль два сёмеры, шмат гарачых спрэчак, дыскусій, цікавых сустрэч, культурных вечароў. Але ўжо з поўнай падставай можна сказаць, што новыя студэнты, якія прыехалі да нас на вучобу, паплобілі сваю школу культуры, якая адкрывае ім новыя дзяягліды. Як гасцінныя гаспадары, мы рады паказаць нашым сябрам усё, што іх цікавіць, расказаць пра гісторыю Барысава нашага народа, яго жыцці, працы, імкненіі да міру, да дружбы з усімі міралюбівымі народамі свету.

Г. УЛАДЗІМІРАУ.

ШКОЛА КУЛЬТУРЫ

БІЁЛАГ НЕ МОЖА НЕ БЫЦЬ ФІЛОСАФАМ

С П О Р Т

Выкананне задач, якія вылучылі Праграма КПСС перад савецкай біялогій, патрабуе распрацоўкі комплексу філософска-біялагічных проблем.

Фактычны матэрыял, які накоплены ў пазнанні біясінтэза бялка пуклеінавых кіслот, у перадачы спадчынных уласцівасцей жывёл і раслін; у галіне генетычнай інфармацыі і ўльтрапруктуры клеткі, будовы мікробаў, а таксама вялікае мноства іншых фактаў, прымушае нас падумаць і аб'ятніць, што мы ўступілі ў эпоху рэвалюцый ў біялогіі. Гэта ў сваю чаргу патрабуе, каб мы накіравалі на правільны шлях пазнання наша агульна-тэарэтичнае мысленне.

Біялогія сярод розных шматлікіх галін ведаў займае асаблівае становішча. Гэта асаблівасць абу-моўлівасць перш за ёсё склада-насцю предмета даследавання. Вучонаму-біёлагу для рашэння біялагічных проблем недастаткова павярхонага знаёмства з матэрыялістычнай дыялектыкай. Яшчэ Ф. Энгельс падкрасліваў, што дыялектыка становіцца абсалютнай неабходнасцю для прыродазнаўства.

Сярод біёлагаў яшчэ можна іншы раз пачуць, што і без філософіі можна «рухацца» науку. Вядома, дыялектычны метод не можа падмініць асобных метады, пры дапамозе якіх здабываюцца факты, скажам, у біяхімічнай навуцы, таму што ён сам па сабе не можа ні зрабіць новых фактаў, ні адкінуць туго альбо іншую гіпотэзу. Але ж дыялектычны метод пра-дудзіхіле аднабаковы абу-моўлівасць, аблізітызациі асобных гіпотэз, указвае правільны шлях ра-шэння наспеўшых пытанняў у сучаснай біялагічнай навуцы.

Далія біяхіміі поўнасцю пад-цвярдзілі адзіні наукоўцы пункт гледжання на сутнасці жывіцца, выстаўлены яшчэ Ф. Энгельсам, а потым развіты Ул. І. Ленінам у творы «Матэрыялізм і эмпірыяк-

тызм». Палажэнне аб матэрыяльнай сутнасці жывіцовых з'яў і пазнавальнасці іх сучасная біялогія не абвяргае, а канкрэтізуе. Цяпер ужо бяспречна устаноўлены, што акрамя бялкоў у праяўленнях жывіцца маюць рашаючыя голас і нуклеінавыя кіслоты, — дэ-зоксірыбонуклеінавая (ДНК) і рыбонуклеінавая (РНК). У працэсе канкрэтізацыі, як бачым, сама дыялектыка развіваецца.

Сучасная малекулярная біялогія свядома ці не свядома развівае дыялектычны палажэнні аб ётых, што нельга ставіць знак роўнасці паміж біяхімічнымі, хімічнымі і фізічнымі працэсамі, якія адбываюцца па-за арганізмам. Дыялектыка такая — біялагічныя працэсы адмаялююць фізічныя і хімічныя, змяшчаюць іх у знятым выгладзе. У жывым арганізе яны

змяшчаюць новую якасць, ідуць у пераапранутым выглядзе, згодна з жывой сістэмে, якая адмаўляе соматычныя характеристыкі гэтых працэсаў, уласціві для нежывой прыроды, надаючы ім характеристыкі жывіцай цэласнасці. Кожны дзень малекулярная біялогія прыносіць новыя і новыя факты, якія ускрываюць складаныя працэсы адмаяўлення біяхімічнымі працэсамі працэсаў фізічных і хімічных. Біялогія засноўваецца на дыялектыцы колькасных фізіка-хімічных змен у якансі новыя, біялагічныя.

Выпадковое выхопліванне асобных фактаў з агульной прычины-вышківой сувязі з'яў прыводзіць іх да аблізітавання, а гэты шлях, як адзначыў Ул. І. Ленін, з'яўляецца адной з прычин развіцця аntyнавуковых поглядаў. Так

здарылася, напрыклад, з некаторымі ўяўленнямі выдатнага канадскага патолага Ганса Селье.

Наши веды аб жывым за апошнія дзесяцігоддзі зрабілі гіганцкі скакоч. Але паміж старым і новым застаўся нейкі прагал, некаторая абсалютызацыя адных фактаў і забыцце іншых, таму задача не толькі ў вывучэнні жывога на «ультра» узроўні, але і паўнайшай прычины абу-моўлівай, наукоўской абрэгнутаванай трактоўцы навейшых даных біялагічнай хімії, біяфізікі, цыталогії, генетыкі, мікрабіялогіі, фізіялогії. Вырашыць гэту задачу можна толькі аблізітаваючы даныя біялогіі дыялектыкай.

І. ДАУГАЛЕВІЧ,
аспірант кафедры
біяхіміі і біяфізікі.

МАЦНЕЕ НАША ТАВАРЫСТВА

Днямі на геолага-геаграфічных факультэтах адбылося пасяджэнне члену Беларускага аддзялення Геаграфічнага таварыства СССР. На ім прысутнічалі і зрабіў цікавы даклад сакратар праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Беластоку У. М. Юзвюк.

Створана ў 1956 годзе таварыства мае сваёй мэтай праводзіць шырокую культурна-выхаваўчую працу сярод беларускага насельніцтва, якое жыве ў Польшчы. Як вядома, толькі ва ўсходніх паветах Беластокскага ваяводства жыве больш 100 тысяч беларусаў. Таму ўрад ПНР зацікаўлены ў правадзімай работе.

Таварыства налічвае ў сваіх радах каля шасці тысяч членоў, якія аўяднаны ў 154 гурткі. Сяляне вельмі актыўна ўдзельнічаюць ва ўсіх мерапрыемствах, якія праводзяцца праўленнем. А такіх мерапрыемстваў многа: тут і прагляд савецкіх кінафільмаў, і абмен маладёжнымі дэлегацыямі, кнігамі, газетамі, часопісамі, выступленнямі па радыё, пaeздкі канцэртных брыгад, гутаркі і даклады. У вёсках налічваецца каля 100 гурткоў мастацкай самадзейнасці, якія часта наладжваюць выступленні перад сельскімі працаўнікамі, а створаны ў 1961 годзе мастацкі калектуў «Лявонічы» даў ужо каля 1300 канцэртаў.

Таварыства шмат увагі ўдзяляе азнямленню беларускага насельніцтва з працоўнымі і культурнымі дасягненнямі нашай рэспублікі. Гэта робіцца не толькі праз газету «Ніва». Стараючыся запрасіць наших лектараў, партыйных работнікаў, якія расказваюць пра жыве Беларусі. Так, вельмі добра выступаў з лекцыямі пра сённяшнюю і заўтрашнюю Беларусь дацэнт геолага-геаграфічнага факультэта В. А. Навіцкі. Ён быў прыемна здзіўлены той высокай актыўнасцю, якую назіралася сярод працаўнікоў вёсак. На яго даклады, лекцыі прыяджалі сяляне з на-

ват далёкіх вёсак і з ці-
каўнасцю слухалі.

Таварыства праводзіць і вялікую наукоўскую рабо-ту. Выдаючы кнігі на беларускай мове, беларускія календары, наукоўская зборнікі і шмат іншага.

Цяпер члены праўлення таварыства распрацоўваюць мерапрыемствы, якія будуць праводзіцца да 50-годдзя Савецкай улады. Тут даклады і гутаркі пра БССР і СССР, абмен тэматычнымі фотавыстаўкамі, мастацкімі калектывамі.

Даклад У. М. Юзвюка выклікаў вялікую цікаўнасць у прысутных, абычы сведчылі пытанні, якія былі зададзены пра-моўцу.

ЭВМ НАЗНАЧАЕ СТИПЕНДЫЮ

Усе вы, напэўна, бачылі доўгія спісы курсавых стыпендыяльных камісій. І вось у такім складзе ім прыходзіцца засядаць па два-три разы. Затым засядае факультэцкай стыпендыяльнай камісіяй. І зноў доўгія гадзіны пасяджэнні. На кожнага студэнта затрачваецца прыкладна адна чалавека-гадзіна працы стыпендыяльнай камісіі.

Зусім другая справа — электронная машина. Яе магчымасці і вырашыць выкарыстаць Я. Гаршкоў, яшчэ будучы старшыней партбюро матфака. Цяжка, відаць, яму прыходзілася пры падрыхтаванні спіску на атрыманне стыпендыі. Трэба было даваць пэўную колькасць стыпендей кожнаму курсу і глядзець, каб гэтыя стыпендыі быly «абектыўныя». Але ўсё ж пры адных і тых жа адзнаках і матэрыяльным становішчы на адным курсе стыпендыю атрымоува-

лі, а на другім не. Усе гэтыя не-даречнасці і прымусы падумаць над вырашэннем задачы з дапамогай ЭВМ.

I вось першыя вопыты, першыя парадкунні. Назначалі стыпендыю паралельна курсавая камісія і машына. Электронная вылічальна машина назначала стыпендыю студэнтам, якім камісія не назначала. I як атрымалася пры разглядзе вынікаў факультэцкіх камісій, прафіль была на баку машын «электроннага мозга». Гэтыя летнюю стыпендыю ў гэтым годзе ўсюму матэматычному факультэту назначала ўжо машына.

Якія факты ўлічвае яна? Паспяховасць (выдатнікам лічыцца выдатнік, якія назначае стыпендыю), матэрыяльнае становішча. Прывыкмашына «разумее», што заработка ў дзвесце сорак рублёў сям'і з восьмі чалавек

леші, чым заработка ў 60 рублёў сям'і з двух чалавек, хоць там і там прыходзіцца па трыццаць рублёў на аднаго. Да гэтага яшчэ ўлічваеца і грамадская работа студэнта, яго ўдзел у спартыўным жыцці, у мастацкай самадзейнасці, ў наукоўской працы. Машына бярэ пад сваю ўвагу і тое, жанаты вы ці халасцяк, вышлі вы замуж ці не. I так улічваеца яшчэ многія абставіны, вынікі друкуюцца на паперы ў выглядзе звычайнага пратаколу насядження стыпендыяльнай камісіі. Праграма складаецца, як кажуць, «на ўсе выпадкі жыцця».

ЭВМ падлічвае ўсё да драбніц. Сапрэды, калі ў аднаго студэнта, напрыклад, прыходзіцца на члена сям'і 40 рублёў, а ў другога 41 пры іншых родных умовах, то пер-

шы атрымлівае стыпендыю ўесь семестр, другі — некалькі месяцаў.

На маю думку, самае галоўнае ў тым, што электронна-вылічальная машына можа назначаць стыпендыю не толькі на факультэц, але і ва ўсім універсітэце. Дарэчы, усё гэта робіцца на працягу некалькіх хвілін. Такім чынам тут ёсць дзве відавочныя перавагі: вялікая эканомія часу для члену размежаванай камісіі і абектыўнасць назначэння стыпендыі.

Мы парадліся з грамадскімі арганізацыямі універсітэта і вырашылі, што ў новым семестры размежавацца стыпендыю будзем вылічальнай машынай для ўсяго універсітэта.

Г. ДРАБУШЭВІЧ.

НА ЗДЫМКУ: адзін з момантаў работы «электроннага мозга».

САРДЭЧНАЯ ПАДЗЯКА

Рэктару Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя Ул. І. Леніна.

Сакратару парткома Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя Ул. І. Леніна.

Партыйная, прафсаюзная арганізацыі, а таксама рабочыя саўгаса «Новыя Зялёнкі» Чэрвеньскага раёна Мінскай вобласці дзякуюць студэнтам 2-га курса юрыдычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя Ул. І. Леніна за старанную і дабрасумленную іх працу на ўборцы бульбы.

За час, праведзены ў саўгасе, студэнты пад кіраўніцтвам выкладчыка А. Т. Лейзерава, аказалі вялікую дабромогу нашай гаспадарцы. Група ў цэлым праявіла высокую дысцыплінаванасць, культуру, улюблёнасць да працы.

Дырэктар саўгаса «Новыя Зялёнкі» І. КАКОВІЧ,

Сакратар партбюро К. КРУК,

Старшыня рабочага камітэта Ул. МАРОЗ.

Літаратурна штогоденна випуск

сторонка

Алесь РАЗАНАУ

КАЛЯ БРЭСТА

Не, не прагну я долі лепшай,
Што збылося — хай будзе так!..
Я загінуў у сорак першым.
Каля Брэста...
На камянях.

Разгараўся
світання факел,
Закрываючы дымам
плёс...
Не хачу я, каб хтосьці плакаў,
Наракаў на мой сумны лёс.
Вельмі мала паспей зрабіць я,
Вельмі мала прайшоў шляхоў,
А здаецца мне ўсё,
што быццам
Да берліна і я дайшоў,

ПОЧЫРК МАЙСТРА

... і запляталіся ў песню
Сугуччы вобразаў і рыс,
І ашаломлены рамеснік
Стаяў
з вачамі нарасхрыст.

Крутымі плечамі варочаў,
Вадзіў рукой па валасах.
Яму б такі
магутны почырк,
Яму б так
вогненна пісаць!
Адрозню я
у любым хаосе,
О майстры, літары твае,
Дзе рыска кожная узнёсла,
Як свята,
зяе і пяе.

СПЯКОТА

Ацяжалелай галавы
Ніяк сцяблінка не ўздыме,
І прагнунуць ліўні ў паплавы,
Нібы цяля
тугога вымяя.

А цішыня,
як партызан,
Праходзіць чуйна
сцежкай вузкай.
І смокчуць неба, бы бальзам,
Ракі
парэпаныя вусны.

І сонца
З соснаў
баравых

Што ў змаганнях,
У справе кожнай
Ёсць і мой невялікі ўдзел,
Што пранес праз агонь варожы
Разам з вами я
светлы дзень.

Не праці міне па шумным жыце,
Не абняць расяністай травы,
І той час,
што не змог пражыць я,
За мяне пражывіце вы!

Не, не прагну я долі лепшай,
Што збылося — хай будзе так.
Ды хачу, каб ні ў якай сечы
Не згінаўся барвовы сцяг!

Каб раучук,
па-дзіцячаму смешны,
Усё жывое жыццём паіу.
Я загінуў
у сорак першым,
Самым першым сваім баі.

ЗНАЁМЦЕСЯ: НОВЫЯ ЧЛЕНЫ ЛІТАРАТУРНАГА АБ'ЯДНАННЯ «УЗЛЁТ», ЯКОЕ ПРАЦУЕ ПРЫ ГАЗЕЦЕ «БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ» ТРЫ ГАДЫ, — ПЕРШАКУРСНИКІ АЛЕСЬ РАЗАНАУ, ЯЎГЕННЯ ЯНІШЧЫЦ, ВАЛЯР'ЯН ЛАПАТА, ВІКТАР ЯРАЦ, УЛАДЗІМІР ГУРАЛЬ, ГЕНАДЗЬ ПАШКОЎ, ЛЕЎ БАРТАШ, АЛЕНА РУЦКАЯ. СЁNNЯ ЎПЕРШЫЮ ЯНЫ ВЫСТУПАЮЦЬ СА СВАІM ВЕРШАМІ У ГАЗЕЦЕ.

Цярэбіць
сонную
ігліцу.

А дзесяці
спеюць бураны,
А дзесяці
спеюць навальніцы.

Цячэ праз цемру і пустэчу
Крывым лязом
каметы хвост.

Няма нічога
Толькі вечнасць,
Ды зорны
үспенены хаос.

Няма яшчэ у цёмных нетрах
Пачатку неба і зямлі.
Ды будзе дождж,
Ды будуць ветры
І краплі, упаўшыя з ялін,
Твае павейкі,
вусны,
плецы,
А ў вышыні
вясёлкі мост...

Ну а цяпер
дык толькі вечнасць
Ды зорны үспенены хаос.

Надзеі ужо мала,
Але, калі зможаш,
Прыйдзі на сустрэчу
Апошнюю нашу.

РАНІЦА Ў ВЁСЦЫ

Яўгення Янішчыц

Ах, а сёння вёска туманіца —
Расчасалі дзядулі бароды.
Ты, матуля, міне будзіш раніцу
Нейкай песняй да болю роднай.
А яна, неспакойная, лёгкая
Б'еца ластаўкай у нашы вокны.
Мама, бачу дзяцінства далёкае,
Што баіцца шэрага воўка.
Ну, а ты, каб мяне супакоіць,
Выезджаеш па май па замеці.
Чую песню, якую ніколі
Не забыць і не сцерці з памяці,
Вось і сёння вёска туманіца,
Туманы адзяваюць пушчу.
Разбуджу сёння ў вёсцы раніцу,
Буду самаю першай птушкай.

Н. С. Гілевіч

МОВА

Чую твою цудоўную музыку
У скосаных травах мурожных,
Мова, ты сонца маё беларускае,
Ззяеш літарай кожнай.
Гэтулькі продкаў цябе
адшліфоўвалі,
Няслі праз вякі, дзівоснou.
Цяпер дваццаты цябе выхоўвае
Атаму век і космасу.
Смяешся, рассыпаўши гукі
лагодныя,
Калі побач шчасце і радасць.
Грыміш глухімі грамамі
грымотнымі,
Убачыўши подласць і здраду.
Хай толькі заўтра паходы
паклікаюць —
Памру за цябе без енку.
Любоў да Радзімы насы вялікую
У сэрцы сваім маленькім.

ПАЛАНЕЗ

АГІНСКАГА

За акном плыве маўклівы вечар,
Шапацяць лістотаю сады,
І, здаецца, нібы грае вецер
Паланез Агінскага тады.
Можа, ён падслухаў тую песню,
Як яе музыка сам іграў
І рашыў па свеце ўсім разнесці.
Бо сваёй радзімы ён не знаў.
Не прыстануць у палёце крылы...
Ён цяпер для тых усіх пяе,
Хто з радзімай расстаецца мілай,
Каб не забывалі век яе.

Алена РУЦКАЯ

Валяр'ян ЛАПАТА

Цяпло хлапече шчакі
Ты адчуваеш зноўку.

Ідзе сцяжынка ў бары
З нярадаснай сустрэчы.
...Але ў цяпер
агонь зары,
Як колісъ,
небяспечны.

АГОНЬ ЗАРЫ

Палае полымя зары,
Як успамінаў згустак.
Стайш ты моўкі на двары,
Прыкрыўши плечы хусткай.

Успамінаеш —
ля ракі
Стара ляснічоўка,

Віктар ЯРАЦ

СТИХІЯ МОЦНЫХ—БУРА

Чуеш?
нішчадны вецер.
Па даху'з разгону б'е
І ломіць

слабое веце,

ЗЯРНЯТКА

Маленькае-маленькае

зярнітка.
Яно змагло—з зямлі ўзняцца,
Стаць коласам дужым,
з высокім сцяблом,
І потым для нас легкы—
хлебам на стол.

Высокія, крутыя,
Нібы мачты,
Застылі дрэвы ў веснавой вадзе.
Як ні глядзі—не ўбачыш ты,
упарты,
Пупышкі распускаюцца ўвесе
дзень.
Асядзе сонца у смузе, і потым
Калі згусцее цемра на дварэ,
Зялёнымі агенчыкамі ўпотай
Запаліца ў каравых пальцах
дрэу.

Моцнае—злосна гне.
Ды я, пад віхурамі горды,
Маланкай працяты—не падаю!
Грамы мне дораць акорды,
Што славяць —
Упартасць крилатую!

Генадзь ПАШКОЎ

ВОСЕНЬ

Затаіўся і лес, і зямля.
Ліст апошні вось—вось сарвеца.
Уздрыгнуўся үражаны я,
Бы не ліст зрывавацца —
Сэрца.

Тваіх вуснаў пякучую соль
Я люблю,
апантаны,
Бясконца.
Не здарма ж па латыні
«Sol»

Значыць —
сонца.

Леў БАРТАШ

Хай насе мяне лёс куды хоча
У шэрасць дзён, ці ў блакітны
прастая,
Я заўсёды адным заклапочаны,
Каб не гаслі пачуцці ў грудзях,
Я шчаслівы, я зведаў удачу
І ніколі не гнуўся ў дугу.
Магу ў цемрадзі сонца ўбачыць,
І скроўзь слёзы смяяцца магу.

Ніякія жыццёвія страты,
Не загасціц маё пачуццё,
Я ўлюблёны ва ўзгоркі і хаты,
Я ўлюблёны, ўлюблёны ў жыццё.

— Бывай, кахраная, бывай...
Ды вочы іншае казалі:
У іх расплёсканы быў май,
Гарэзлівае ззянне,
А сэрцы, поўныя вясны,
Пяшоты і прызнання.
За руکі восьмушца яны
! ўжо чакаюць рання.
Прамень гарэзны піхтара...
— Пара, хароши мой, пара...
Міхась ГУБЕРНАТАРУ.
Фотаэпюд С. СУПРУНА.

Рэдактар М. I. ЮСЬКА.

ПРЫЙДЗІ

Надзеі ужо мала,
Але ж сэрца просіць —
Прыйдзі, калі зможаш,
Прыйдзі на размову,
Прыйдзі, калі хочаш
Даверыца слову,
праўдзіваму слову.

Жоўты лісток упаў на зямлю,
Цельцам празрыстым травінкі
прымая...
Падаюць сотні лістоў на
землю
Гнуцца пад імі тысячы траў.